

ผลกระทบของเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ที่มีต่อกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางดาวุณนี กรมแสง

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-1872-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE IMPACT OF COVENANT RESTRICTION IN DEBT CONTRACTS ON PROFIT
FROM ACCOUNTING CHANGES OF LISTED COMPANIES
IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Mrs.Darunnee Kromsang

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy
Faculty of Commerce and Accountancy
Chulalongkorn University
Academic Year 2005
ISBN 974-53-1872-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ที่มีต่อกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
โดย นางดาวรุณนี กรรมแสง
สาขาวิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ศุภุมิตร เดชะมนตรีกุล

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์และกรรมการบัญชีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

๐๗ ๑๘๘๔๖๙ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณพนิชกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. ศุภุมิตร เดชะมนตรีกุล)

..... กรรมการ
(คุณเบญจพร ไพรสุวรรณ)

ตารางนี้ กรมแสง : ผลกระทบของเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ที่มีต่อกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (THE IMPACT OF COVENANT RESTRICTION IN DEBT CONTRACTS ON PROFIT FROM ACCOUNTING CHANGES OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. ศุภุมิตา เดชะมนตรีกุล, 109 หน้า. ISBN 974-53-1872-8

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงผลกระทบของเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ที่มีต่อกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี โดยใช้วิธีการวิจัยสองลักษณะประกอบกันคือ 1) การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การวิจัยเชิงประจักษ์โดยการศึกษาถึงผลกระทบของเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้ที่มีต่อกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี โดยองค์ประกอบที่สนใจคือประชอบด้วย เงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินในสัญญาเงินกู้ เงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินเกี่ยวกับกำไรสุทธิในสัญญาเงินกู้ เงื่อนไขเกี่ยวกับต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการลดสัญญาเงินกู้ และตัวแปรควบคุมคือผลขาดทุนของกิจการในปีก่อนการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี ขนาดของกิจการ ศึกษาในระหว่างปี 2542-2546 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 60 บริษัท และสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ได้จำนวน 38 บริษัท วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน(การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก) เพื่อใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ผลการวิจัยเชิงประจักษ์พบว่า เงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินเกี่ยวกับกำไรสุทธิในสัญญาเงินกู้และเงื่อนไขเกี่ยวกับต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการลดสัญญาเงินกู้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 และ 0.05 ตามลำดับ สำหรับเงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินในสัญญาเงินกู้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ผลกระทบสอบตัวแปรควบคุมพบว่ากิจการที่มีผลขาดทุนในปีก่อนการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และขนาดของกิจการไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรอิสระทั้งสี่ตัวสามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่มีต่อกำไรที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีได้ร้อยละ 59.9

ภาควิชา.....	การบัญชี.....	ลายมือชื่อนิสิต.....	นายอนันดา ภานุวนิช
สาขาวิชา.....	การบัญชี.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....	
ปีการศึกษา.....	2548.....		

458 22250 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD:COVENANT RESTRICTION, DEBT CONTRACTS, ACCOUNTING CHANGES

DARUNNEE KROMSANG : THE IMPACT OF COVENANT RESTRICTION IN
DEBT CONTRACTS ON PROFIT FROM ACCOUNTING CHANGES OF LISTED
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND . THESIS ADVISOR:
SUPHAMIT TECHAMONTRIKUL, Ph.D., 109 pp. ISBN 974-53-1872-8

The main purpose of this thesis is to study the impact of covenant restriction in debt contracts on profit from accounting changes by using two methods of research; 1) Survey research by questionnaires as a tool for collecting information from all samples. 2) Empirical research; to study the impact of covenant restriction in debt contracts on profit from accounting changes, the interested variables consist of: Financial ratio as covenant restriction in debt contracts, Financial ratio related to net profit as covenant restriction in debt contracts, the expected costs of violating the debt contracts. Control variables consist of: the company's loss before the effect of the accounting changes and the size of the company. This study using data during 1999-2003. The initial samples and final samples consist of 60 and 38 of listed companies, respectively. Not only descriptive statistics but also inferential statistics (Logistic Regression Analysis) were used to describe the results and test the relationship between independent variable and dependent variable.

The empirical research found that financial ratio related to net profit as covenant restriction in debt contracts and the expected costs of violating the debt contracts have influence at significantly the level of 0.10 and 0.05. Financial ratio as covenant restriction in debt contracts does not have influence at significant the level of 0.10. The company's loss before the effect of the accounting changes have influence at significantly the level of 0.05 and the size of the company does not have influence at significant the level of 0.10. The four independent variables are able to describe the relationship with profit-increase from accounting changes at 59.9 %

Department.....Accountancy...

Student's signature.....*Darunnee kromsang...*

Field of study.....Accounting.....

Advisor's signature.....*S L*.....

Academic year.....2005.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ศุภวิตร เตชะมนตรีกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ได้ slave เวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการตรวจทาน แก้ไข ปรับปรุง ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วีรวรรณ พูลพิพัฒน์ ที่รับเป็นประธานกรรมการสอบและขอกราบขอบพระคุณ คุณเบญจพร ไพรสุวรรณ ที่ท่านได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงคณาจารย์ในภาควิชาการบัญชีทุกท่านที่ได้เสริมสร้างความรู้และทักษะของการศึกษาในหลักสูตร ปริญญาบัญชีมหาบันฑิต

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุพลด ดุรงค์วัฒนา และ อาจารย์ ดร. อรุณี กำลัง ที่ช่วยให้คำปรึกษาด้านสถิติในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องภาควิชาการบัญชีที่เคยให้ความช่วยเหลือตลอดมา พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ดูบแบบสอบตามทุกท่านที่ได้ตอบแบบสอบตามและส่งกลับมาอย่างผู้เขียนทำให้ได้ทราบข้อมูลที่ต้องการในการทำวิทยานิพนธ์นี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา นายประยูร เรืองจรัส และสามี นายชจรศักดิ์ กรมแสง ผู้คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดมา รวมถึงญาติพี่น้อง พี่และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือเป็นกำลังใจตลอดมา และขอขอบพระคุณท่านที่เกี่ยวข้องที่มิได้กล่าวนามข้างต้นทุกท่าน ซึ่งมีส่วนช่วยให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นผลจากความกรุณาจากทุกท่านที่กล่าวถึงข้างต้นส่วนสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๒
สารบัญ.....	๓-๔
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่ ๑ บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	7
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	9
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	33
3.2 สมมติฐานการวิจัย.....	34
3.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	35
3.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	35
3.5 ตัวแบบและคำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปร.....	36
3.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา.....	50
4.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	60

บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	75
5.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	81
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	82
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต.....	83
รายการอ้างอิง.....	85
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	88
ภาคผนวก ข แสดงข้อมูลเบื้องต้นที่เก็บมาได้.....	90
ภาคผนวก ค แสดงผลการวิเคราะห์การทดสอบโดยโลจิสติก.....	92
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	109

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับคืนมา.....	50
ตารางที่ 4.2 แสดงผลกำไรเพิ่มขึ้น-ลดลงจากการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี.....	51
ตารางที่ 4.3 แสดงผลของเงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินในสัญญาเงินกู้.....	52
ตารางที่ 4.4 แสดงผลของเงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินในสัญญาเงินกู้โดย จำแนกตามตัวแปรตาม.....	53
ตารางที่ 4.5 แสดงผลของเงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินเกี่ยวกับกำไรสุทธิใน สัญญาเงินกู้.....	55
ตารางที่ 4.6 แสดงผลของเงื่อนไขที่เป็นอัตราส่วนทางการเงินเกี่ยวกับกำไรสุทธิใน สัญญาเงินกู้โดยจำแนกตามตัวแปรตาม.....	55
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าสถิติเบื้องต้นของเงื่อนไขเกี่ยวกับต้นทุนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการละเมิดสัญญาเงินกู้.....	56
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าสถิติเบื้องต้นของผลขาดทุนของกิจการ ในปีก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชี.....	56
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าสถิติเบื้องต้นของขนาดของกิจการ.....	57
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบลักษณะของตัวแปรกำไรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทางการบัญชี.....	58
ตารางที่ 4.11 ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานข้อ 1.....	62
ตารางที่ 4.12 ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานข้อ 1a และ 2.....	63
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์การประเมินในแบบของการอ่อนไหว (Sensitivity Analysis).....	68
ตารางที่ 4.14 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน.....	72